

18. Demokratický proud české literatury (Karel Čapek a další)

Karel Čapek (1890-1938)

Malé Svatoňovice a znát život i dílo (nerozepisují).

Novinář a krátké texty - mistr zkratky a slovesné miniatury (od plení zahrádky k problémům lidstva). Mezník ve vývoji fejetonu, sloupku a causerie (krátká, vtípná, duchaplná úvaha).

- článek Proč nejsem komunistou

Fejetony cestopisné a lidské.

- Zahradníkův rok, Jak se co dělá (1938), Italské listy, Anglické listy, Obrazy z Holandska (cestopisy - 30.léta). Znat, proč jsou tak dobré.

Utopista - převratný vanález a nepříjemné důsledky (morálka pozadu za technikou), skepse ohledně pozitivních efektů velkých vynálezů. Neustálý protiklad přirozené - umělé, příroda - civilizace.

- RUR (1920) - Domin, Alquist, dva roboti.

- Věc Makropulos (1922) - dlouhověkost odlidštění, neschopnost být člověkem Elina Makropulová.

- Válka s Mloky (1936) - fejetonistické rysy; navíc proti fašismu; parodie novinářských postupů.

Noetická trilogie - pragmatismus (relativní zkušenostní kritérium pravdy), Bergson žitý čas.

Proti totalitě

- Bílá nemoc (1937)

- Matka (1938) - námět Olga Scheinpflugová, reakce na válku ve Španělsku. Mužský a ženský princip.

Pohádky - polidštěné bytosti, ne fantastičnost a skutečná města.

- Devatero pohádek, - Dášenska

Další

- Ze života hmyzu (1922) - alegorická veselohra

- Povídky z jedné kapsy (1929) - noetické, např. Šlépěje

- Povídky z druhé kapsy (1929) - detektivky

- Kniha apokryfů - netradičně na známé historické události

- Francouzská poezie novédoby (1920)

- Hovory s TGM

Josef Čapek (1887-1945)

Především výtvarník.

- Kulhající poutník (1947) - ojedinělé dílo moderní čs literatury, meditace o životě

- Povídaní o pejskovi a kočičce

Karel Poláček (1892-1944)

Slavný pro novinářství, humoristickou a dětskou prózu. Žid. Inteligentní humor, břitká satira až sarkasmus, novotvary, tvůrce sloupku (fejeton/povídka).

- Edudant a Francimor

- Bylo nás pět (1946) - Petr bajza, kostrbatá spisovná čeština, jazykový klenot.

- Muži v ofsajdu (1931) - klasika humoristické prózy

- Hostinec U kamenného stolu

- Židovské anekdoty (1933)

Eduard Bass (1888-1946)

Třetí v Lidových novinách. Renesanční umělec, profesionál v kabaretu Červená sedma.

- Klapzubova jedenáctka

- Cirkus Humberto (1941) - oslava čs člověka.

František Langer (1888-1965)

- Filatelistické povídky (1965)